

Πανελλήνιες Εξετάσεις Ημερήσιων Γενικών Λυκείων

Εξεταζόμενο Μαθήμα: **Ιστορία Προσανατολισμού, Ανθρωπιστικών Σπουδών**

Ημερομηνία: **12 Ιουνίου 2023**

Ενδεικτικές Απαντήσεις Θεμάτων

ΟΜΑΔΑ ΠΡΩΤΗ

ΘΕΜΑ Α

A1.

α. Κόμμα Θεοτόκη: σελίδα 92-93, «*Το κόμμα του Γ. Θεοτόκη...Αντιβενιζελικών*».

β. Διχοτόμηση χαρτονομίσματος: σελίδα 50, «*Το Μάρτιο του 1922 τα δημοσιονομικά δεδομένα...βαρύτατες συνέπειές της*».

γ. Επιτροπή Αποκαταστάσεως Προσφύγων: σελίδα 153, «*Με πρωτοβουλία της Κ.Τ.Ε. ...οριστική αποκατάσταση*» και σελίδα 156, «*Η Ε.Α.Π. λειτούργησε μέχρι το τέλος του 1930*».

A2.

α. Λάθος

β. Σωστό

γ. Λάθος

δ. Σωστό

ε. Σωστό

B1. Σελίδα 91-92: «*Όσον αφορά τη δομή...και σε κάθε άλλο κόμμα*».

B2. Σελίδα 208: «*Η πρώτη κυβέρνηση της Κρητικής Πολιτείας...Διάταγμα της αναγνώρισης και εγκατάστασής του*».

ΟΜΑΔΑ ΔΕΥΤΕΡΗ

ΘΕΜΑ Γ1

α. Από σχολικό βιβλίο σ. 121-122: «*Αξίζει να δούμε αναλυτικότερα...χωρίς κυβερνητική αρωγή.*» ως εισαγωγή στην απάντηση.

Από σχολικό βιβλίο σ. 122: «*Η περιοχή που το 1825 πήρε...αθρόα προσέλευση.*»

Στοιχεία από το παράθεμα Α όπου επιβεβαιώνονται τα δεδομένα:

- Οι πρώτοι πρόσφυγες που εγκαταστάθηκαν στην έρημη ακτή ήταν Κυδωνείς και στη συνέχεια Χίοι, Σμυρνιοί, Κρητικοί, Θεσσαλοί, Μακεδόνες κ.α. Επίσης κατέφυγαν πολλοί από την Τήνο και άλλα γειτονικά νησιά εξαιτίας επιδημίας πανούκλας.
- Στη Σύρο βρήκαν άσυλο οι φτωχότεροι πρόσφυγες, καθώς οι ευπορότεροι κατέφυγαν στα Επτάνησα, την Ευρώπη.
- Με την ανάπτυξη, όμως, σταδιακά του λιμανιού της Σύρου άρχισαν να συρρέουν εκεί και πλούσιοι ομογενείς.

Από το σχολικό βιβλίο σ. 122: «*Οι ντόπιοι Συριανοί κατοικούσαν... των ορθόδοξων προσφύγων.*»

Από το παράθεμα Α επιβεβαιώνονται τα στοιχεία:

- οι ντόπιοι σε πρώτο στάδιο φέρονταν ευμενώς στους νεοφερμένους πρόσφυγες,
- είχαν, ωστόσο, κάποιους ενδοιασμούς απέναντι τους , με το σκεπτικό ότι έτσι τηρούσαν στάση «ουδετερότητας» απέναντι τόσο στην ελληνική επαναστατική κυβέρνηση όσο και στην οθωμανική.
- η επαμφοτερίζουσα, όμως, στάση των ντόπιων καθολικών κατά την έναρξη της ελληνικής επανάστασης, καθώς και κτηματικές διαφορές που ανέκυψαν μεταξύ αυτοχθόνων και προσφύγων ήταν οι αιτίες που αναζωπύρωσαν την «κρυφή» θρησκευτική διαίρεση (καθολικών-ορθοδόξων) των κατοίκων της Σύρου.
- ως αφορμή ξεσπάσματος της σύγκρουσης υπήρξε το γεγονός ότι οι πρόσφυγες κατέλαβαν καλλιεργημένα και ακαλλιέργητα (επί το πλείστον) εδάφη.

β. Από το σχολικό βιβλίο σελίδα 20-21: *«Στο ελληνικό κράτος, στη θέση των παλιών κέντρων...και αργότερα στην Αίγυπτο».*

Στοιχεία από το παράθεμα Β που συμφωνούν με τα προαναφερόμενα:

- η Σύρος βρισκόταν σε περίοπτη θέση στο σταυροδρόμι των θαλάσσιων οδών από τη Μαύρη θάλασσα, την Κωνσταντινούπολη, τη Θεσσαλονίκη και τη Σμύρνη ως τα λιμάνια της δυτικής Μεσογείου,
- η Σύρος βρισκόταν υπό την προστασία των Γάλλων κατά το ξέσπασμα της ελληνικής επανάστασης,
- ως απόρροια, η πρωτεύουσα Ερμούπολη σε σύντομο χρονικό διάστημα αναδείχθηκε σε κορυφαίο εμπορικό κέντρο του Αιγαίου.

ΘΕΜΑ Δ1

Δ1. α. Εισαγωγή από το σχολικό βιβλίο σελ.248-249: *«[Ωστόσο] η πολιτική που εφάρμοσαν οι νεοτουρκικές κυβερνήσεις ... αυτόνομης Ποντιακής Δημοκρατίας».*

Από το **Α παράθεμα** επιβεβαιώνεται ότι:

- οι δεσμεύσεις της Ανταντ, περί εφαρμογής τη αρχής αυτοδιάθεσης των λαών, έθεσαν το πλαίσιο εθνικών διεκδικήσεων μετά τον Α΄ Παγκόσμιο πόλεμο, στοιχείο που ευνόησε το ελληνικό κράτος που είχε βρεθεί στο πλευρό των νικητών της Οθωμανικής αυτοκρατορίας,
- τα δεδομένα, αυτά ώθησαν τον Κ. Κωνσταντινίδη στις ενέργειές του, που περιγράφονται στο **απόσπασμα του σχολικού βιβλίου** σελ. 250: *«... στην Ευρώπη πρωτεργάτης ... για τη ζωή και την ανεξαρτησία.»*

Από το **Α παράθεμα** προκύπτει, επίσης, ο λόγος άμεσης σύγκλησης στη Μασσαλία (22Ιουνίου/4Φεβρ 1918) του πρώτου Παμποντιακού Συνεδρίου, γιατί ειδάλλως ανέκυπτε σοβαρός κίνδυνος να μη συμπεριληφθεί η περιοχή του Πόντου στον τελικό διακανονισμό των εκκρεμών ζητημάτων μετά το τέλος του Α΄ Παγκοσμίου Πολέμου.

β. Από το **σχολικό βιβλίο σελ.250**: *«Η Κυβέρνηση Βενιζέλου ήταν αρχικά σύμφωνη ... υπό ίδρυση Αρμενική Δημοκρατία.»*

Από το **παράθεμα Β** προκύπτει ότι:

Κατά την περίοδο διεξαγωγής του Συνεδρίου Ειρήνης των νικητών του Α΄ Παγκοσμίου πολέμου στο Παρίσι (1918) -που στο πλαίσιο του διεξήχθη ξεχωριστή συνδιάσκεψη για τον Πόντο- ο Βενιζέλος, πιεζόμενος από τους Άγγλους, και αφού αναγνώρισε τις αντικειμενικές δυσκολίες λόγω

γεωγραφικής απομόνωσης της περιοχής του Πόντου από την κυρίως Ελλάδα, απέφυγε να διατυπώσει τις ελληνικές διεκδικήσεις για τον Πόντο γιατί:

- η Ελλάδα αδυνατούσε να επέμβει ενόπλιως στην περιοχή για να επιβάλει την πολιτική της
- υπήρχαν βάσιμες αμφιβολίες για τη δυνατότητα των Ποντίων μόνοι τους να αντισταθούν στις πιέσεις των Τούρκων

Έτσι, απορρίπτοντας την ίδρυση ανεξάρτητου Ποντιακού κράτους, προέκρινε την ενσωμάτωση του Πόντου στη νεοσυσταθείσα Αρμενική Δημοκρατία προκειμένου, υπό καθεστώς ισονομίας και ισοπολιτείας, να διασφαλίσουν οι Έλληνες του Πόντου τη διατήρηση της παρουσίας στην πατρίδα τους.

Το **παράθεμα Γ** επιβεβαιώνει την πρόταση Βενιζέλου στο Ανώτατο Συμβούλιο (Φεβρ. 1919) για ένταξη της Τραπεζούντας στο Αρμενικό κράτος.

Στη συνέχεια παραθέτουμε το **απόσπασμα του σχολικού βιβλίου** σελ. 250-251: «*Η πρόταση Ελ. Βενιζέλου ... στάση της ελληνικής κυβέρνησης*».

Επίσης, στο **παράθεμα Γ** καταγράφονται ως εύλογες οι αντιδράσεις των Ποντίων που με υπομνήματα στους αρμοστές των Δυνάμεων στην Κωνσταντινούπολη συνεχίζουν να διεκδικούν το αίτημα της ένωσης Πόντου-Ελλάδας - ή έστω - ανακήρυξης «Ελληνικής Δημοκρατίας Πόντου».

Κλείνοντας, ως επίλογο χρησιμοποιούμε από το **σχολικό βιβλίο σελ.251** το απόσπασμα: «*Πολλά ποντιακά σωματεία έστειλαν ... υπέρ του λαού σας*».